

VIISAS
TYPPI-
KIERTO
N-Fiksu

Karjanlannan käyttö apilanurmella

**”Puna-apila nurmiseoksessa - vinkkejä
onnistumiseen” -webinaari
20.3.2025**

Sanna Kykkänen, Maarit Termonen, Arja Louhisuo
Luonnonvarakeskus, Maaninka

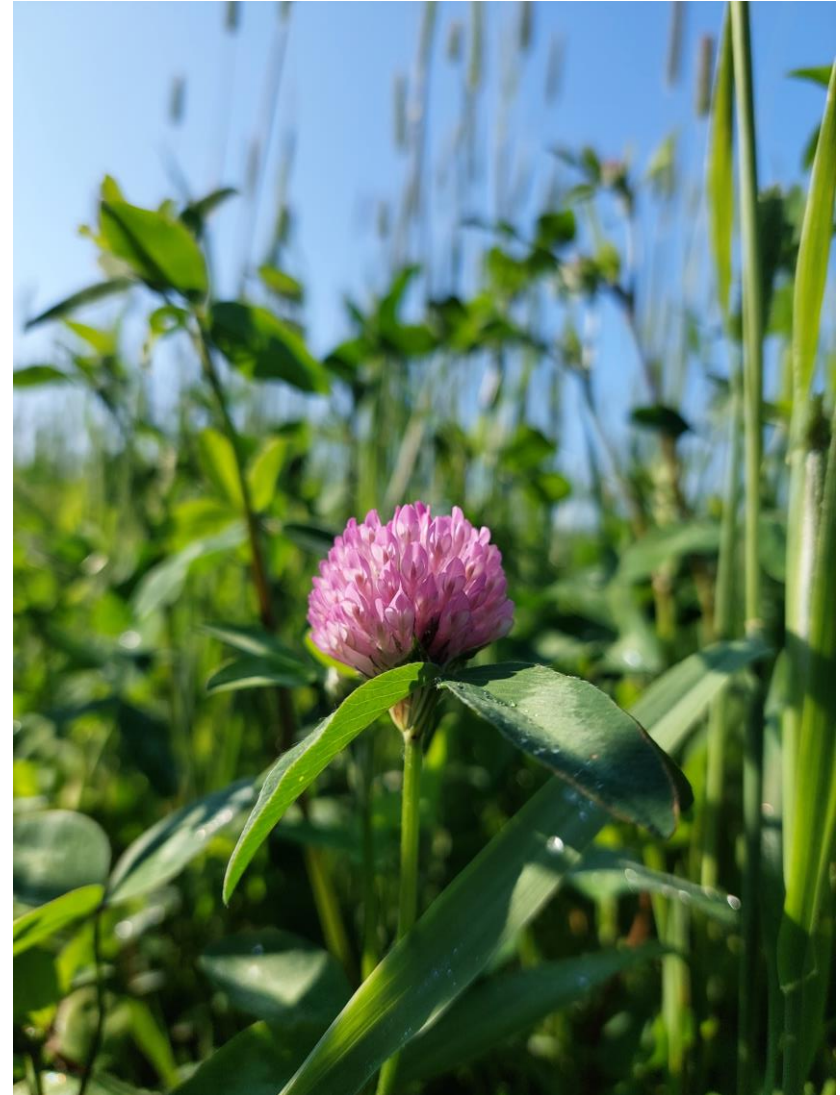

Euroopan unionin
osarahoittama

Esityksen sisältö

- Tausta
- Typen lannoitusvastekoe karjanlannalla (kahden vuoden tulokset)
- Kaupalliset apilaseokset eri viljelystrategioilla (kahden vuoden tulokset)
- Apila neljä vuotta, miten kävi?
- Mitä jäi käteen

Kuva: S. Kykkänen /Luke

Typen lannoitusvastekoe karjanlannalla

- Puna-apila (25%) – timotei –nurminata

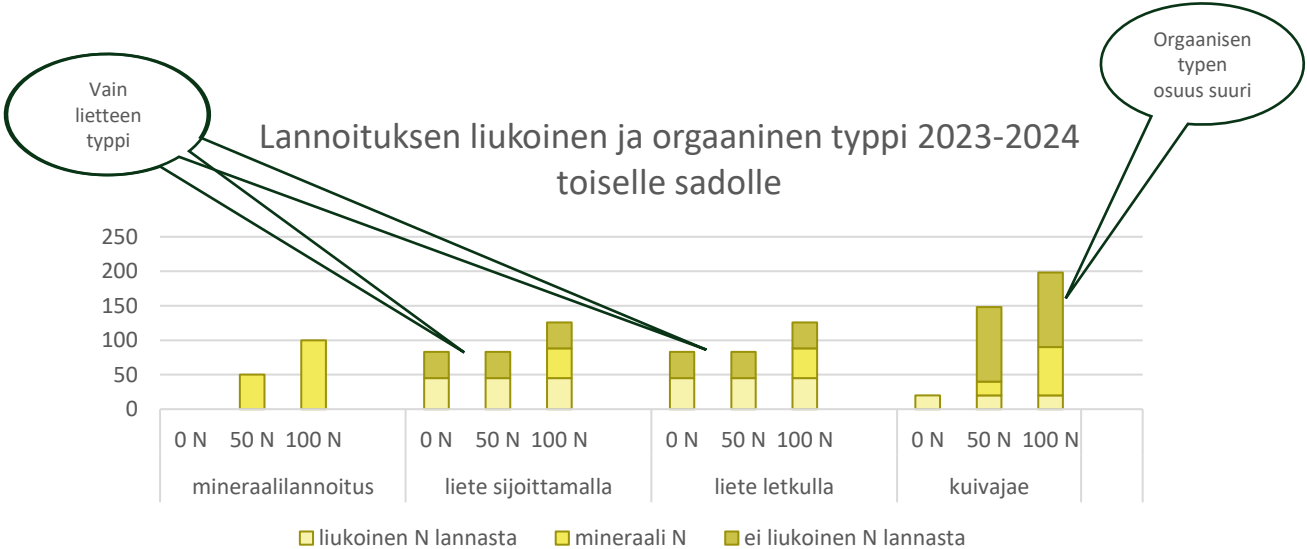
- V. 2022 perustettu
- KHt
- Tutkittiin
  - Lantastrategia: Mineraalilannoitus – liete sijoittamalla 30 tn – liete letkulla 30 tn – kuivajae 25 tn toiselle sadolle
  - typpilannoitustaso
    - Liuk N 0
    - Liuk N 50 + 50
    - Liuk N 100 + 100
- Selma – Uula – Valtteri
- 2 niittoa

Lannan ravinteet

Kuvat: S. Kykkänen /Luke

Lietteen ja kuivajakeen ravinteet					
		tot N	liuk. N	P	K
		kg/t	kg/t	kg/t	kg/t
2023	liete	2.9	1.6	0.5	3.7
	kuivajae	5.3	0.8	1.5	2.9
2024	liete	2.6	1.3	0.5	3.6
	kuivajae	4.9	0.8	1.2	3.1

1. niitto
26.6.2023

2. niitto
8.8.2023

1. niitto
14.6.2024

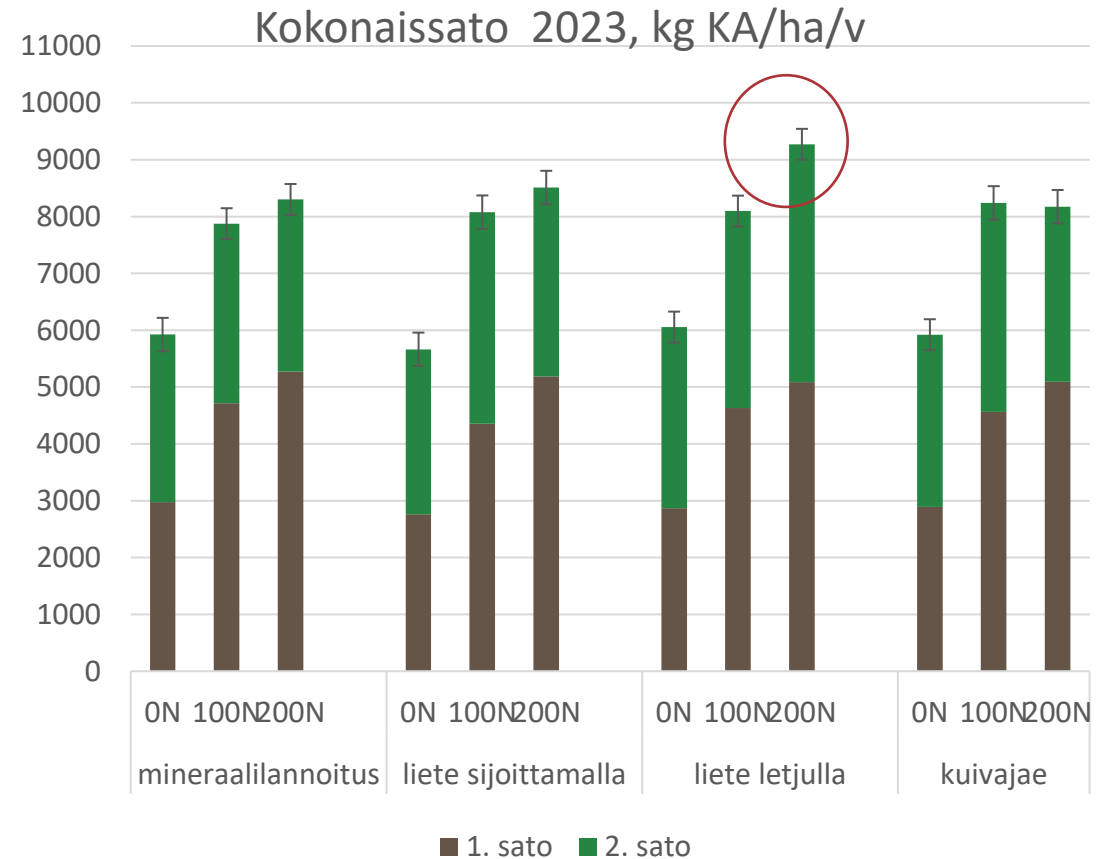

2. niitto
5.8.2024

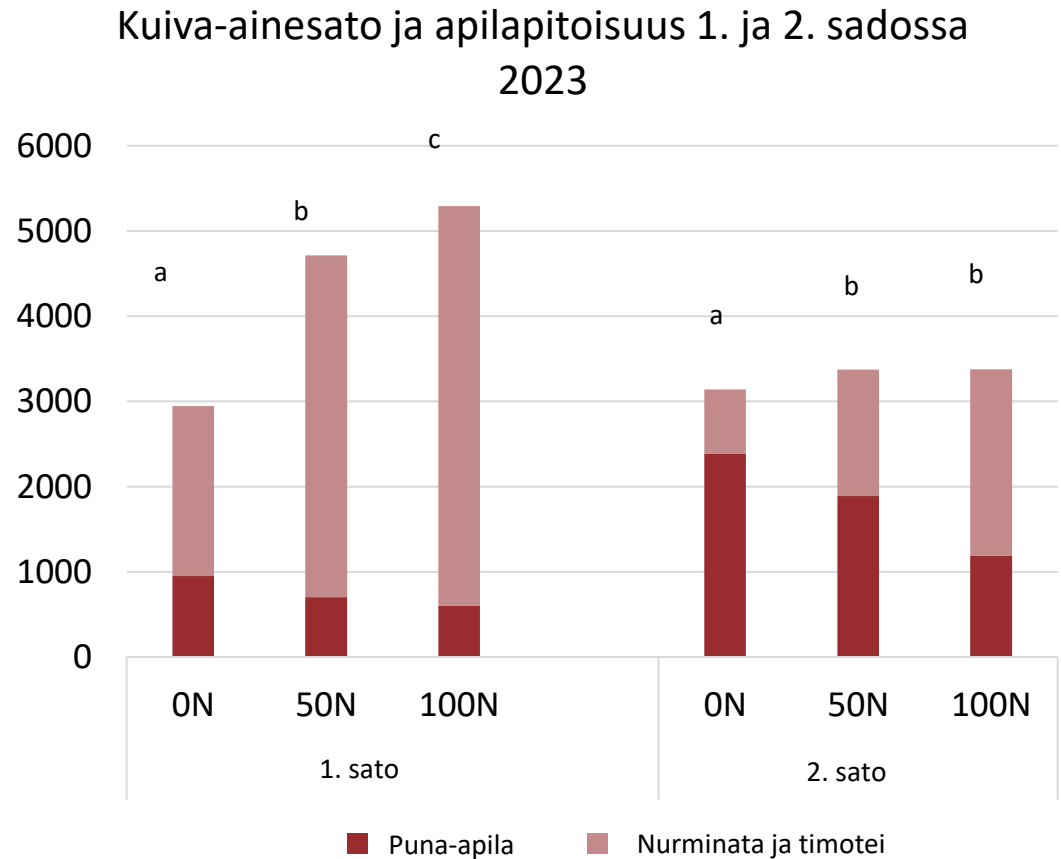
Kaikki testatut karjanlanta strategiat toimivat

- Kokonaissadossa letkulevitys tuotti keskimäärin hieman paremman sadon kuin mineraalilannoitus ja kuivajae v. 2023. Myös sijoittaminen oli kuivajaettu hieman parempi. Erot kuitenkin hyvin pieniä ja korkeilla typpitasoilla.

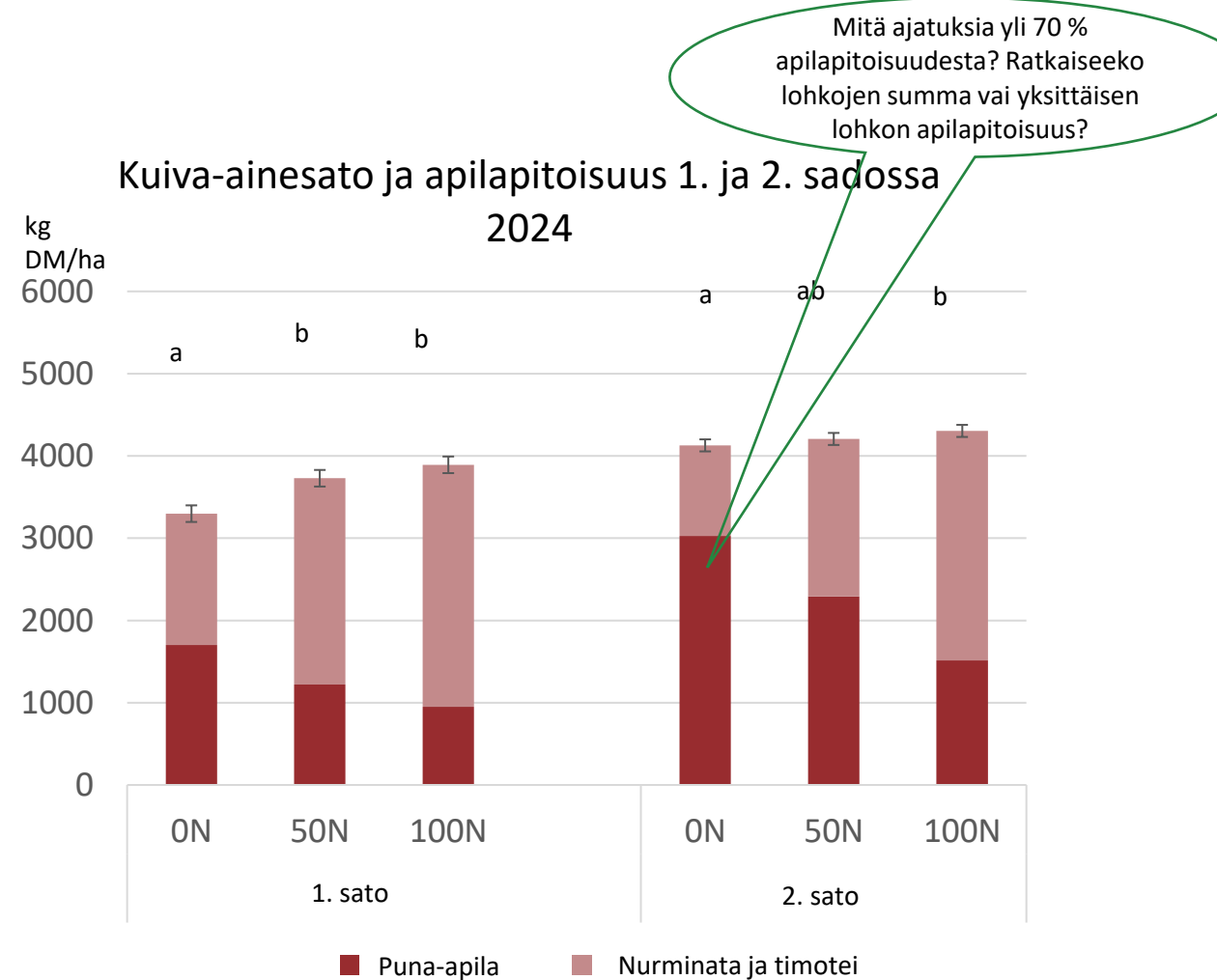
Miten kasvustot reagoivat liukoisen typen lannoituksen määrään 2023?

- Liukoisen typen lannoitusmäärällä selvä satovaste 1. sadossa alhaisen apilapitoisuuden vuoksi (N0: 32% N50: 15 % N100 11 %)
  - 1. sadon osuus kokonaissadosta 60%
- 2. sadossa heikko satovaste typelle korkeammasta apilapitoisuudesta johtuen (N0: 76% N50: 56 % N100 35%)
- Apilan osuus pieneni liukoisen typpilannoituksen lisääntyessä
  - HUOM! Korkeampi orgaanisen typen määrä ei vaikuttanut apilapitoisuuteen, vain liukoinen N!

Miten kasvustot reagoivat liukoisen typen lannoituksen määrään 2024?

- Ensimmäisen sadon osuus ~40% kokonaissadosta
  - Määrällisesti pienempi kuin edellisvuonna
- Toisen nurmivuoden vaste typpilannoitukselle oli heikompi kuin 1. vuonna
  - 50 ja 100 kg liuk N/ha tuotti saman sadon
- Apilan osuus suurempi kuin edellisenä vuonna
  - osuus nousi toiseen korjuuseen kuten 2023
- Karjanlantakäytäntöjen välillä ei eroa

Mitä tästä voi päätellä?

- Korkeahko apilan simenen osuus (25%) kylvöseoksessa näytti tuovan esiin apilan hyötyjä sadon tuoton näkökulmasta ja typpilannoituksen vähentämisen näkökulmasta
- Typpilannoitus ensimmäiselle sadolle ensimmäisenä nurmivuotena oli kuitenkin perusteltu (melko korkeakin?) → voi auttaa myös rikkapaineen hillitsemiseksi
- Etenkin toinen sato pärjasi hyvin pelkällä karjanlannalla tai jopa ilman lannoitusta
  - Apilan osuus kuitenkin nousi sadossa merkittävän korkeaksi
  - Mitä, jos apila ei talvehdi? Onko tuloksena aukkoinen nurmi vai voiko heinä toipua?

Biologisen typen sidonnan määrä oli arviolta n. 135-170 kg/v 0-ruudussa (oletus että maasta vapautuvaa typpeä on sadossa 35 kg N)

Kaupalliset heinäseokset vs. apilaseokset

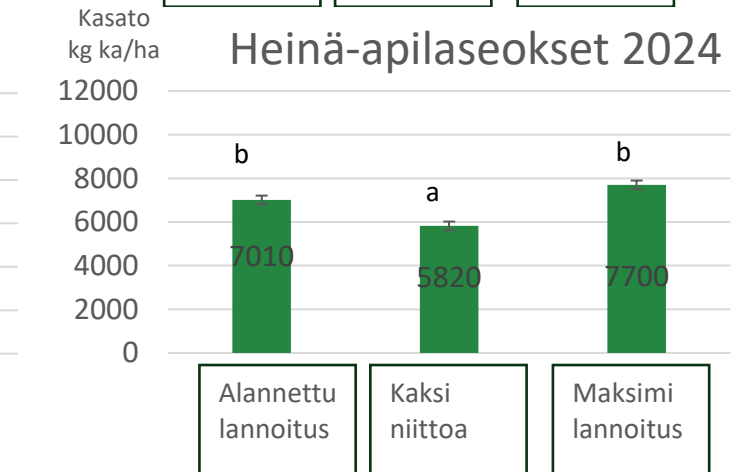
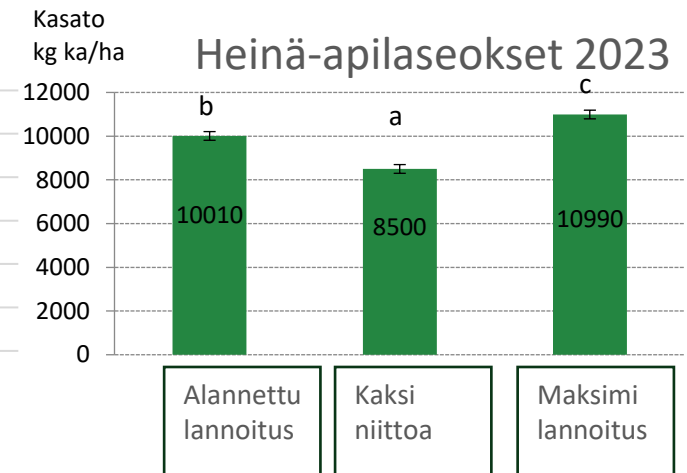
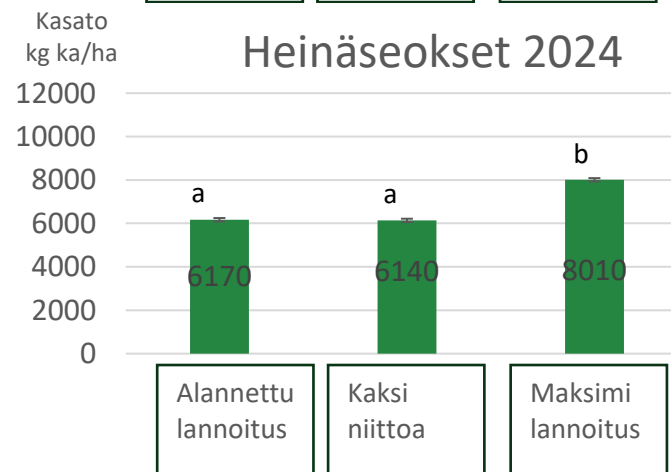
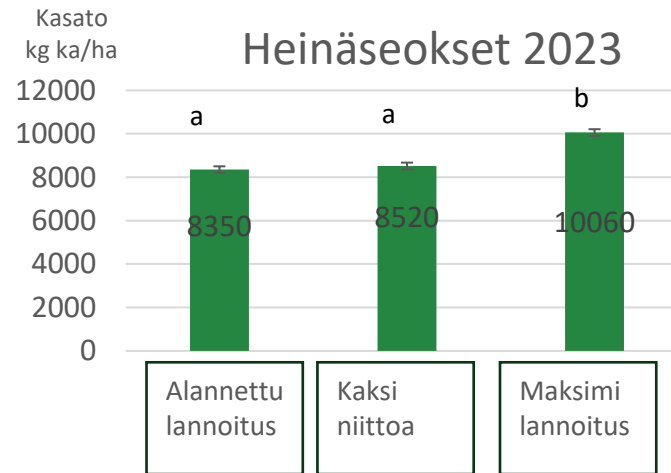
- Puna-apila (10-15%), liete mukana

Koejäsen	4	5	6	7	8
Seos	Tuurenurmi	Mehevä	Laatu	Tuottava	Mahtava
Timotei Tuure	75 %	35 %	36 %	35 %	20 %
Timotei Rhonia		40 %	24 %	25 %	40 %
Nurminata Klaara	10 %	25 %	10 %	20 %	
Nurminata Eevert					10 %
Ruokonata Karolina	15 %			10 %	10 %
Eng.raiheinä Riikka			10 %	10 %	10 %
Puna-apila Selma			15 %		10 %
Valkoapila Silvester			5 %		

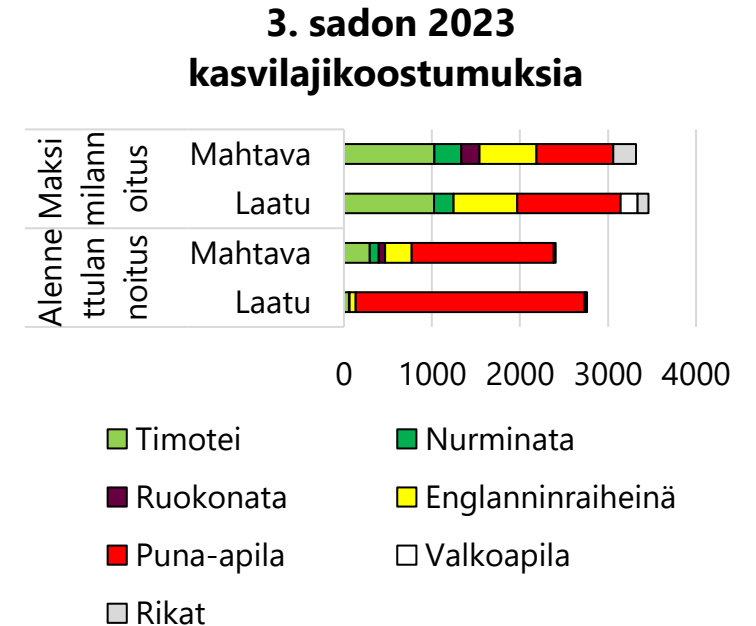
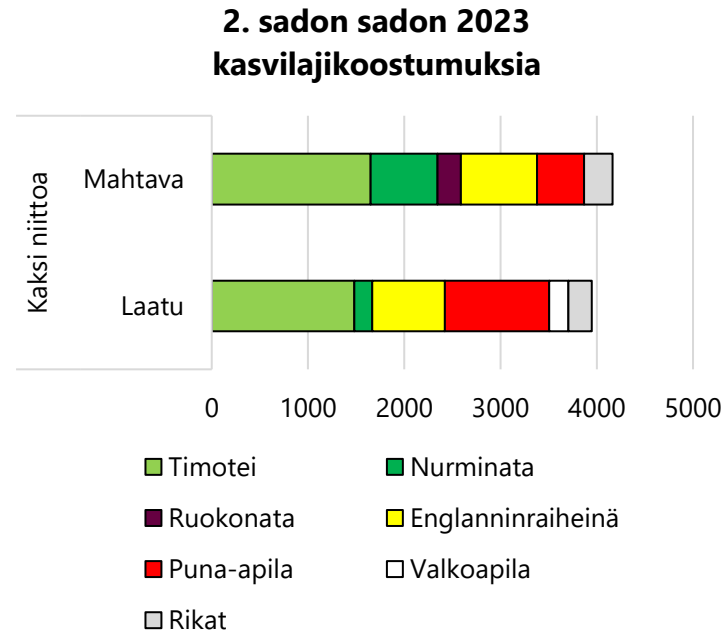
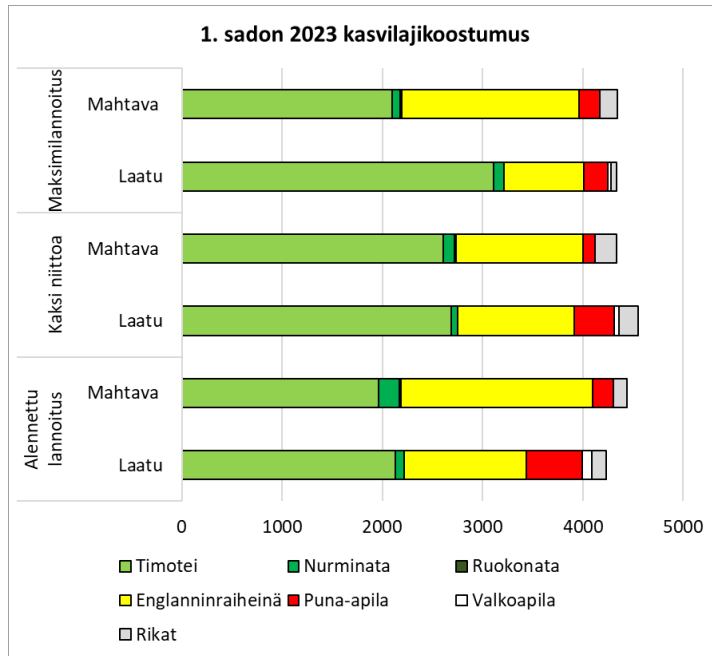
- Testataan kaupallisia nurmiseoksia erilaisilla viljelystrategioilla (v. 2023-2024)
- **Alennettu lannoitus N70 + 50 + 0**
- **Kahden niiton strategia N100 + 100**
- **Maksimilannoitus: N100 + 90 + 60**
- **KAIKISSA liete 30 tn/ha (n. 50 kg liukN/ha) 2. sadolle**
- KHT, vm/m

Apilaseokset vs. heinäseokset

- Apilaiset seokset tuottivat alennetulla lannoituksella saman sadon kuin heinäseokset maksimilannoituksella
  - n. 80 kg vähemmän typpilannoitusta
- Alennetulla lannoituksella apilapitoiset seokset Laatu ja Mahtava tuottivat suuremman sadon kuin muut

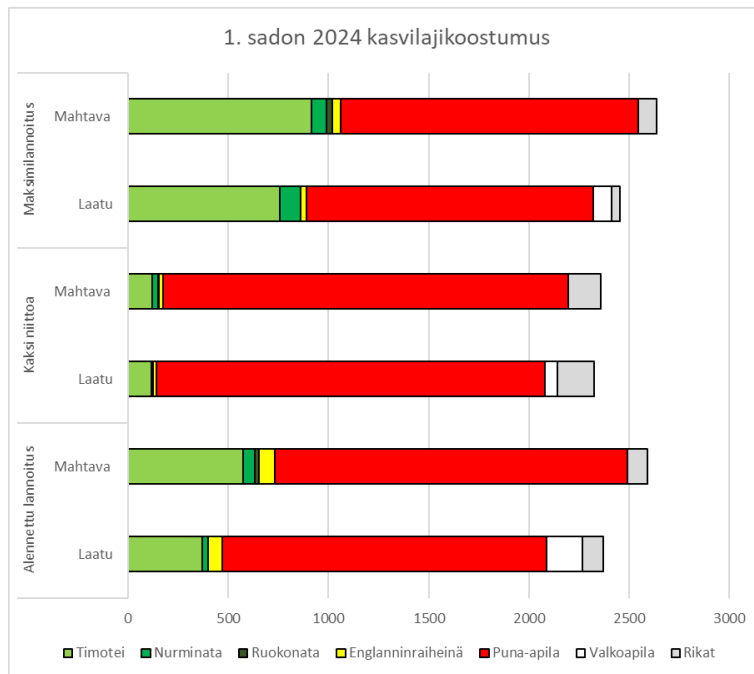
Kasvilajikoostumus apilapitoisissa seoksissa 2023

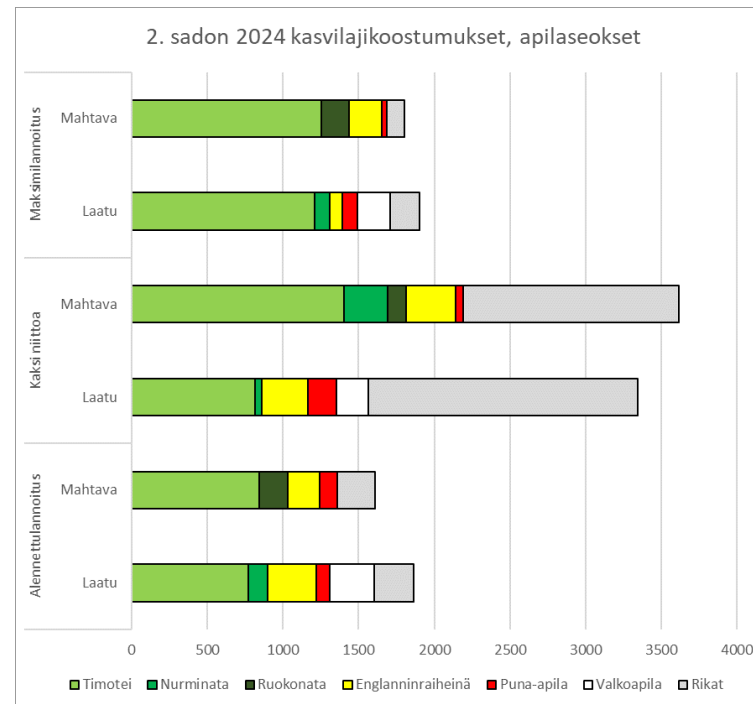
- Apiloiden osuus oli suhteellisen matala 1. ja 2. sadossa ja korkea kolmannessa ilman typpilannoitusta
- Siemenseosten erot apilapitoisuuksissa näkyy kaikissa sadoissa
- Apilapitoisuus lisääntyy huomattavasti ilman typpilannoitusta

Kasvilajikoostumus 2024

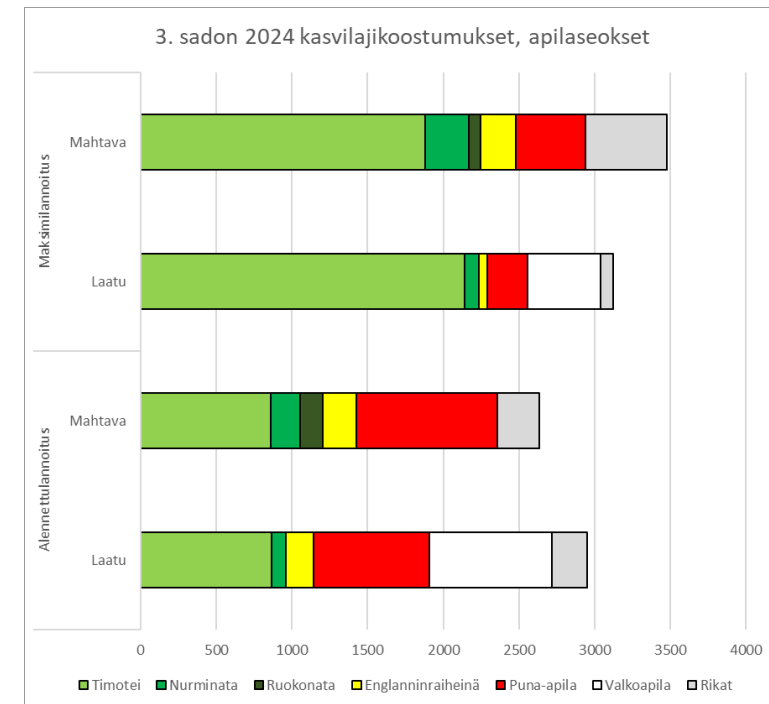
Lämmintä ja mukavaa

Gratil → apila ei
tykkää → juolaa

Apila toipui

Mitä tästä voisi päätellä?

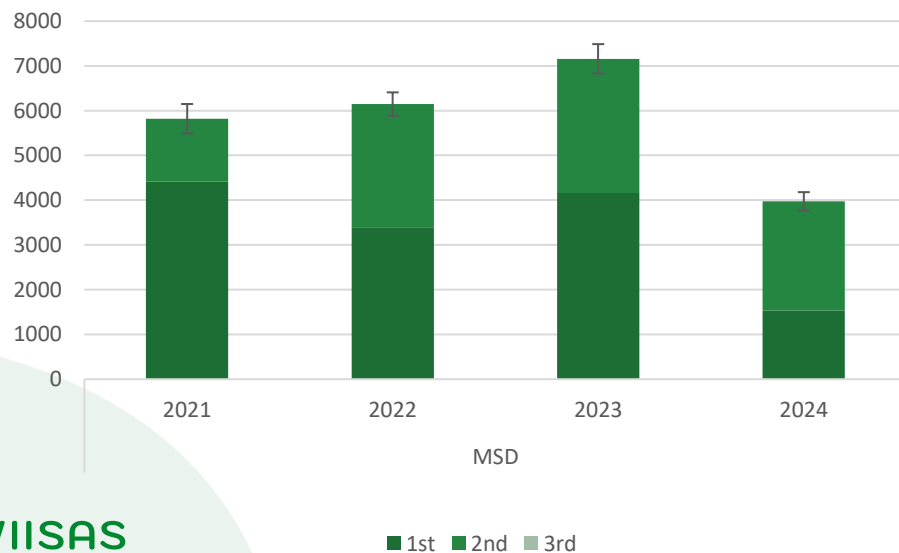
- Alennettu lannoitus vastaa noin sitä tasoa typpilannoitusta, jota tilat keskimäärin käyttävät. Apilaa sisältävillä seoksilla sai tällä lannoituksella korkeamman sadon.
- Ensimmäisen ja toisen sadon osalta apilasta ei ollut juuri sadontuotollista hyötyä (tosin lyhyt kasvuaika toiselle sadolle), mutta kolmas lannoittamaton sato nosti apilanurmen satomäärän osalta maksimilannoitettujen heinänurmien tasolle.
- Kasvinsuojelu gratil lähes kadotti apilan, mutta apila toipui seuraavaan satoon → altisti juolavehnan lisääntymiselle
- *”Apilapitoisten säilörehujen raakavalkuaispitoisuus on korkeampi kuin pelkkien heinänurmien. Lypsylehmien ruokinnassa tämä lisää virtsaan erittyvän typen määrää. Kun satotaso on 8 tn ka/ha, on lisätypen erityys lantaan n. 15 kg N/ha/vuosi.”* Järvenranta et al. 2022

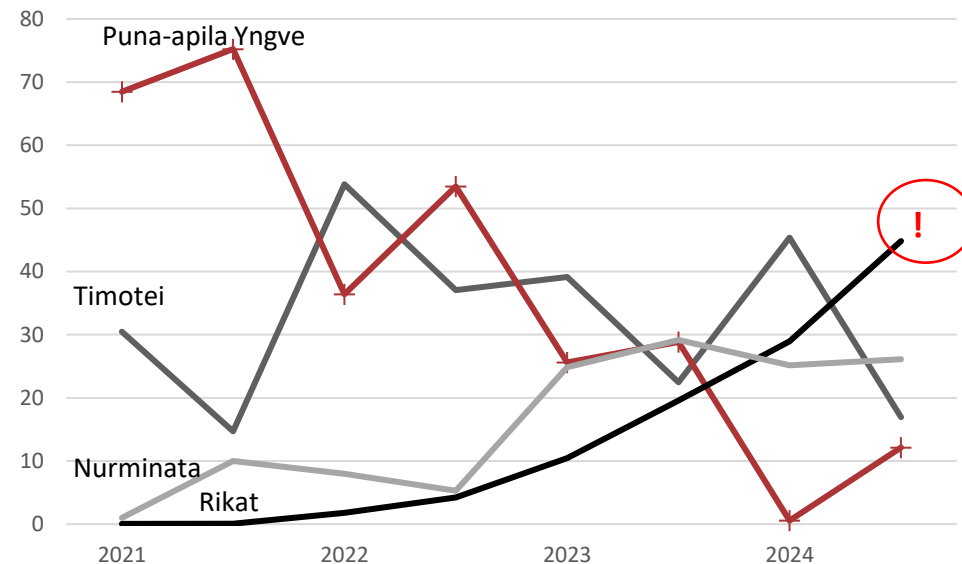
Apilanurmiin liittyy myös epävarmuuksia

- tässä apilan siementä 15% kylvöseoksesta
- Maatilamittakaavan koneet: letkulevitys 30 tn 2. sadolle , kevätlannoitus 70 kg liuk N.
- Apilan osuus nurmessa tippuu, ollen kolmantena vuonna alle 30 % ja neljäntenä max 10 % sadosta
- myös sadon määrä on melko alhainen
- Toisaalta rikka <30% ensimmäisen 3 vuotta

Apilanurmen sato 2021-2024

Apilapitoisuuden kehittyminen 2021-2024

VIISAS
TYPPI-
KIERTO

20.3.20
25

gratil

Mitä jäi käteen kahden vuoden jälkeen?

Kestävät lajikkeet ovat avainasemassa

- Tällä hetkellä pullonkaulana on heikko kotimaisen siemenen saatavuus
- Apilan osuus kylvöseoksessa vähintään 15-25 %? Ennakoiva rikkatorjunta!

Palkonurmien osuus tulisi seoksissa olla suht korkea (>35%), jotta sadontuotollista hyötyä saadaan vähemmällä lannoituksella → kilpailuasema paranee myös rikkoihin nähden

- Puhdasviljelmillä typpihyöty on korkein, mutta riski aukkoontumiselle kasvaa

Apilanurmi voi pärjätä hyvin pelkällä karjanlannalla tai jopa ilman N-lannoitusta

- Ensimmäisen vuoden ensimmäisen sadon lannoitus (50-100 kg?) tuo hyötyä (tässä tuskin kannattaa karjanlantaa käyttää, perustamisvuonna kuivajaetta/-lantaa?)
- 2. nurmivuonna 1. sadolle riitti 50 kg N ja
- 2. sato vain liete tai ei lainkaan typpeä
- Muuttaako kolmas satoivuosi tuloksia?
- Jos apila häviää, kannattaako lannoittaa heinää, täydennyskylvää vai uusia?

Seosten viljelyn (lannoitus, korjuuajat) ja ruokinnan helpottamiseksi tarvitaan viljelijää helpottavia apuvälineitä ja hyvien kokemusten jakamista

- Sadon koostumuksen ennustettavuus
- Kaukokartoitus
- Satoanalyysit

Muistathan havainnoida kasvustoa ja analysoida sadon!

VIISAS
TYPPI-
KIERTO

N-Fixsu

Euroopan unionin
osarahoittama

Pohjois-Savon liitto

BOREAL

HKFOODS

MTK

Kylvösiemensäätiö
Suoviljelysyhdistys
MTK:n säätiö
Suomi kasvaa ruoasta

KIITOS!

©LUONNONVARAKESKUS